

ROMÂNIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE:

In Capitală: Pentru 1 an 80 lei; 6 luni 15 lei; 3 luni 8 lei.
 In Districe: , 1 an 86 lei; 6 luni 18 lei; 3 luni 10 lei.
 In Străinătate: , 1 an 48 lei; 6 luni 24 lei; 3 luni 12 lei.

Director: D. AUG. LAURIAN

OBSERVATORIUL METEOROLOGIC

Buletin atmosferic, Miercură 22 Mai

Elemente climatice	ERI		AZI
	2 ore p.m.	8 ore seră	
Temperatura aerului la număr	16.0	13.4	15.2
" maximă	—	22.5	
" minimă	—	13.0	11.7
" fără apărat	17.5	13.1	16.6
Barometrical reducătoare	749.9	751.1	754.6
Tensiunea vaporilor în milimetri	10.3	8.2	8.4
Umiditatea relativă în procent	76	73	66
" direcția dominată	RNE	RNE	NNE
Vânturi " mijlocie medie	6.6	9.1	3.4
Erasportivitatea apări	0.2	0.4	0.3
Ploaie	2.8	picătat	picătat
Astronomica (0-100)	37.8	—	99.6
Nebulositatea (0-10)	10	10	10

Aspetul zilei:
 Eri. Foarte noros. — Dimineața de la 6-11 ploaie
 eu vînt; peste zi picături vînă potrivit.
 Astăzi dimineață. Foarte noros, vînt, picături de
 ploaie. — Barometru se urăză.
 Directorul Observatorului, St. H. Petrescu.
 NOTA. — Temperatura este dată în grade centigrade și media calculată prin formula $\frac{S+2P+8}{4} + \frac{Min. + Max.}{2}$.

Înălțimea barometrului în milimetri de mercuriu. Înălțimea medie a vîntului este dată în metri pe secundă. Evaporatarele apări și ploaia sunt socotite în milimetri de grosime. — Gradul de claritate a cerului se măsoară cu grade actinométrice, socotite 0 grade la întuneric și 100 grade, atunci când cerul ar fi cu desăvârșire fără nori și în atmosferă nărăfi vaporii de apă. Nebulositatea este măsurată de la 0 la 100; cifra 0 înseamnă un cer cu totul senin, iar 10 arată un cer cu desăvârșire acoperit de nori.

ȘTIRI TELEGRAFICE

din ziarele străine.

Belgrad, 31 Mai. Raportul oficial asupra năvălirii din urmă a Arnăuțiilor, spune, că această iu avut de gând să iefuiască banii a-lunătui din imposite. La granițe se arăta prețințenții bande de Arnăuți bine înarmăți.

Viena, 31 Mai. Astăzi, fiind ajunul alegerilor din Viena pentru Reichstag, au mai fost două intruniri electorale, cari însă au fost sparte de către adversarii liberailor germani.

O intrunire s'a ținut în Leopoldstadt (suburbie), unde antisemitiști au destăriat o agitație prea teroristă pentru candidatul lor Schneider. Intrunirea a fost convocată de partida liberală germană. Însă și antisemitiști au trimes la intrunire o cete de aîlor și au reușit prin provocările de scandaluri să facă să se imprăștia intrunirea înainte de timp.

Pe când profesorul Suesse vorbea, antisemitiști au început să facă un sgo-mot infernal. Au ajuns lucrurile la încărcare și un alegtor a fost bătut până la sânge. Linistea nepuțindu-se restabilii, mai mulți cetățeni cunoscuți din circumscriptiune se duc la tribuna și îl ridică pe profesorul Suesse pe umeri și îl poartă prin sală, pe când majoritatea aplaudă cu frenesie. Cu această ocazie se închise intrunirea.

Sunt temeri, că măine la alegerile vor fi scene scandalioase. Candidatul antisemitiștilor cu greu va reuși, însă pentru el va vota o coaliție de antisemiti, clericali și Cehi.

În a doua intrunire din suburbia Margarethen s'a întâmplat deasemenea încărcări între partidele opuse; rezultatul alegerilor de măine e foarte neșicur. Se desfășoară prețințenții cea mai violentă agitație prin circulare, placarde și agitatori.

Londra, 30 Mai. O stire din Constantinopol spune că Poarta ar fi decis să ceară de la guvernul englez evacuarea repede a Egiptului. Sultanul și-a dat consimțământul cu urmatoarele condiții: 1. Să se fixeze un termen pentru retragerea trupelor engleze; 2. Cheltuielile expediției turcești pentru ocuparea Suakinului și a altor puncte să se acopere din imprumutul de 9 milioane; Consiliul de miniștri să ia rezoluțiile în unanimitate.

Paris, 7 Iunie. Tribunalul cu jurați din Chalons a condamnat pe cinci din cel acuzați pentru turburările din Monceau-Les-Mines la o pedeapsă între 20 și 4 ani închisoare, iar pe ceilalți la 4 sau 2 ani reclusiune.

Berlin, 31 Mai. În cercurile inițiate nu afă crezămint comunicările foilor englezi asupra rezultatului discuțiilor dintre Bismarck și lordul Rosebery. După ce am-

Pentru Abonamente, Anunțuri și Reclame a se adresa:

In România: La administrație, Tipografia Stefan Mihăilescu, Strada Covaci, Nr. 14 și la corespondenții ziarului din județe.

In Paris: La Société Havas, place de la Bourse, 8.

In Viena: La Heinrich Schaeck, I, Wollzeile, 12, Bioul Central de anunțuri pentru Austro-Ungaria.

In Hamburg: La Adolf Steiner, Gänsemarkt, No. 58, Bioul de anunțuri pentru Germania.

ANUNCIURILE:

Linia mică pe pagina IV . . . . . 30 bani.
 Reclame pe pagina II-a 5 lei | Reclame pe pagina III-a 2 lei
 Seriile nefrancate se refuză.
 Articolii nepublicați nu se inapoiază.
 Pentru inserții și reclame, redacțunea nu este responsabilă

basadorul Francez, d. Courcel, a adus din Paris asigurarea, că d. Freycinet va urma această linie în politica extremă, ca și d. Ferry, printul Bismarck n'are de ce să și schimbe atitudinea față cu Gladstone.

Serviciul telegrafic al „Rom. Lib.”

1 Iunie 1885 — 3 ore seara.

Berlin, 1 Iunie.

Starea sănătății Imperatului este din ce în ce mai multumitoare. M. S. a putut să ia cunoștința de raportele ce i s'au infășurat azi dimineață de ministri.

Informație. — Baronul Mayr a notificat oficial azil guvernului denunțarea tratatului de comerț austro-român.

1 Iunie 1885 — 6 ore seara.

Sigmaringen, 1 Iunie.

Printul Anton a petrecut o noapte destul de liniștită și a luat de mai multe ori în timpul zilei hrana. Azi se simte mai puțin slab.

2 Iunie 1885 — 9 ore dimineață.

Paris, 1 Iunie.

Înmormântarea lui Victor Hugo s'a făcut azi în mijlocul unei mulțimi imense și cu o strâlucire ne mai auzită. Nu s'a produs nici o desordine.

Viena, 1 Iunie.

Azi se fac la Viena alegerile pentru Reichsrath. Este o mulțime considerabilă de alegori. Candidații antisemitiști fac mari sfârșări pentru a iubi: el a provocat scandale, mai cu seamă în cartierul Leopoldstadt, unde se zice că s'au produs bătălii săngeroase. De temere din poliția au fost îndreptate spre acest cartier.

Viena, 1 Iunie.

Se depășează din St. Petersburg "Corespondența Politică", că în cadrul bine informate nu se crede că printul Bismarck să îmbăga și să modifice, în urma întrevuitorilor angajați cu lord Roseberry, politica ce a urmat o totă ziua în privința afacerilor Austria-Centrală.

România, 1 Iunie.

Se desminte cum că s'ar fi ivit neînțelegeri între Germania și Italia în privința politicii coloniale, și că capitanul Cecchi ar fi insinuat Sultanului din Zanzibar că ar face înțelepește să nu admitea stabilirea companiilor coloniale germane pe teritoriul său. Daily-News zice că Engleră și Rusia s'au învoit pe ură a deferi regelui Danimarcelor de arbitru în cestiuina afgană.

Viena, 2 Iunie.

La alegerile ce s'au făcut azi la Viena pentru Reichsrath, au fost aleși 8 liberali, 3 democrați și un antisemitișt. La Steyer și la Wels, ministrul de comerț și ministrul agriculturii au căzut. La Salzburg, s'a ales un candidat liberal contra unuui conservator. Seful liberilor, d. Herbst, care a căzut în Bohemia, a fost aleș la Viena.

(Havas).

A se vedea ultime știri pe pagina III-a

București, 22 Mai

Convenția comercială cu Austro-Ungaria este denunțată de amândouă părțile contractante. Opoziția sistematică a pierdut cu această denunțare o armă, pe care o manuia de cătăva vremuri cu multă putere.

Nu voim a releva faptul, că ceeașa hotărîri dușmană a convenției deveniseră o parte din cei care o negociașteră și o votaseră. Lupta politică la noi, fiind lipsită de baza trainică a ideilor, amețește și orbește într'atât, că vin momente când nu mai ști unde te afii. Autorii faptului devin acuzațiori, uitând că ei s'acuză pe sine însăși. — Nu relevăm nicăi afirmații de o parte suntem mai puțin pricinuți, iar pe de altă parte sunt serios amenințate de răsboiul economic ce și'l fac popoarele din Europa. Amiciile politice cele mai străns legate se văd slabindu-se, când este vorba de interese economice. Germania uită pe Austro-Ungaria, când este vorba de protecția agricolă.

Nicăi pe noi prietenii politici n'ar trebui să ne amețească până a ne jefi interesele economice. Dar ca să nu ajungem la astfel de jertfe, trebuie mai întâi să studiem bine lucrurile și apoi să avem tărie de caracter. Pentru aceasta

Acum că s'a dat opinii publice, iritate în contra convenției comerciale cu Austro-Ungaria prin polemicile pasionate și superficiale ale unor organe de publicitate, satisfacția denunțării; acum că ceeașa satisfacție s'a dat și opoziția sistematică, care incălcă răsboinic pe acest cal; — guvernul a cărui răspundere este foarte mare, să și facă bine datoria, grăbind studiul pentru ca la negoziare să fie deplin pregătit.

Reinoi-vom or nu convenția

multămătă că s'a făcut această denunțare.

Mai avem acum încă un an de traiu cu această convenție, după care va urma prelungirea statutului quo până la terminarea nouilor negocieri, or desființarea regimului convențional, or începerea altuia regim. Această an, dacă mai avem de gând să regulăm relațiile noastre comerciale cu Austro-Ungaria prin vră convenție, trebuie să fie un an consacrat la serioase lucrări, spre a nu mai fi espuși la greșelile făcute în trecut. Vecinii noștri studiază cu deamărtunit totul, sunt mai pregătiți decât noi și tot se pregătesc pentru a avea constiția deplin luminată asupra actualul ce ați de săvărsit. Dar noi ce facem?

Stim că, în ultima sesiune, se formulase în Cameră o propunere care a fost discutată în secțiuni, redactată în proiect de lege și a dusă chiar pe bioul Camerii, în cele din urmă zile, în privința preparativelor impuse de convențiea comercială cu Austro-Ungaria. Numai acest proiect face o confuzie între atribuțiile puterii legislative și ale celei executive așa de mare, încât ne indoim dacă dănsul ar fi putut trece chiar în Cameră, unde fusese propus în aplaus. Lucrul interesant însă este, că atenția guvernului a fost de mult deșteptată de Parlament și mai de mult încă de nevoie noastre economice, pentru ca să nu mai fie permis a păsi la nouă negocieri fără destulă preparație.

Mai stim că, atât la ministerul comerțului că și la acel de finanțe, se lucrează pentru adunarea lămuririlor trebuințioase; dar par că vecinii noștri lucrează mai de mult și mai mult, pentru a și să și apere că de bine interesele lor. Ar trebui să imităm, pentru a ajunge să ne cunoaștem pe deplin și noi interesele noastre, căci numai după ce le vom cunoaște va fi cu putință să le apărăm.

In toate trebuie să fim cu cchiș patru, dacă vrem să ne întărim și să mergem cu mai multă siguranță înainte. Cu deosebire această băgare de seamă ne este reclamată de interesele noastre economice, unde pe de o parte suntem mai puțin pricinuți, iar pe de altă parte sunt serios amenințate de răsboiul economic ce și'l fac popoarele din Europa. Amiciile politice cele mai străns legate se văd slabindu-se, când este vorba de interese economice. Germania uită pe Austro-Ungaria, când este vorba de protecția agricolă. Nicăi pe noi prietenii politici n'ar trebui să ne amețească până a ne jefi interesele economice. Dar ca să nu ajungem la astfel de jertfe, trebuie mai întâi să studiem bine lucrurile și apoi să avem tărie de caracter. Pentru aceasta

modificată, să stim mai întâi de toate ce facem și să numai lucrăm legăți la ochi or urmăriind alte scopuri, decât regularea relațiilor noastre comerciale, fără a ne da robă nimănui în mișcarea economică.

CRONICA ZILEI

Ieri s'a inaugurat fabrica de hârtie de la Letea lângă Bacău.

Peste căteva zile d. G. Lecca, ministrul finanțelor, va pleca în congediu ca să și caute de sănătate.

Telegramă din Sigmaringen despre starea sănătății A. S. R. Principele Anton de Hohenzollern.

20 Mai (1 Iunie).

Starea sănătății A. S. R. Principele de Hohenzollern neschimbă — Slăbiciune mare.

D. I. Căpâineanu ministrul afacerilor străine, întorcându-se din congediu, a incetat, din ziua de 19 Mai 1885, interimul ministerului afacerilor străine, căc care a fost însărcinat d. I. C. Brătianu.

"Voința Națională" vestește că Lună (20 Mai) guvernul austro-ungar a denunțat convenția comercială cu România, luându-se act că guvernul nostru deține o denunțare încă din Martie.

Electele convenționale astfel denunțate de ambele părți contractante vor sîrși la 1 Iunie 1886.

D. general Cernat, comandantul corpului II de armătă, a inspectat Sămbăta recruiții regimentului 3 de călărași și 6 de dorobanți, concentrată în tabăra de la Cotroceni.

D. sa a rămas foarte satisfăcut de progresele făcute de recrui, și a exprimat mulțumirile sale d-lui colonel Al. Condiano-Popescu și d-lui locotenent-colonel P. Macă, comandanții numitelor regimete.

D. L. Ordéga, ministrul plenipotențiar al Franciei, reîntorc

lesne de înțeles, că ea a fost de acord cu cele-lalte Puteri. «Republique Francaise» mai adaugă, că Franța ar fi dispusă a reîntra în relațiile cor diale de mai nainte cu Anglia, dacă aceasta va recunoaște drepturile franceze.

Răsboiu în Sudan.

Răsboiu din Sudan, purtat între Englezi și Arabi și trecut prin atâta pe rîpeșii, nici nu s'a terminat, dar nici nu se mai poartă; în fiecare moment poate înbucui din nou, deși astăzi în Sudan domnește un fel de armistițiu. Englezii se retrag din Sudan și daca ei vor fi înlocuți de alții, Mahdiul va continua lupta contra acestora.

Turcia nu pare a fi dispusă să ocupe Suakim după plecarea trupelor englez, deși această ocupare ar impiedica intervenirea unei alte Puteri. Dacă și adevărată stirea despre acest refuz, cată să se recunoască în acesta o dovadă de abilitate diplomatică oarecare din partea ministrilor otomană. Prin aceasta însă pus în încurătătură atât pe Anglia, cât și pe Italia, căci de altă Putere nu poate fi vorba. După ce până acum au ținut pe Poarta la opără, astăzi vor să împiece o moștenire grea. Poarta refuză și nimănui poate lucea în nume de rău.

Italia de asemenea nu prea se grăbește a lucea asupra și acea ocupare; la început deține și avut dificultăți serioase la Massanah, fiind hărțuită de rebelli, rău primită de Abissinia, acum să ardeea incărată cu hordele lui Osman Digma. Cetele acestuia nău perit; ele se adună din nou, gata să atace din toate părțile și să distrugă liniile ferate, mai ales că au prins curaj prin retragerea Englezilor. Prin urmare va trece încă un timp până ce Anglia va găsi pe vre-o Putere, care de bunăvoie să o înlocuască la Suakim. Situația noastră se caracterizează de minune prin următoarele cuvinte, ce se atrăgă printul Bismarck: «Anglia poate părăsi Sudanul, dar Sudanul nu o va părăsi pe deosebire.

«Morning Post» primește din Cairo telegramă, în care se spune, că Mahdiul are de gând să trimită la Cairo pe Hussein-pasa Khalifa, spre a căuta să încheie un compromis cu Chedivul. Acest Hussein fusese guvernator în Berber și la luarea orașului de către Mahdiști a fost facut prizonier. Într-acestea Englezii au început să se retragă de la Dongola, părăsind acolo în voia Domnului pe credinciosul lor aliat de până atunci, Mudirul de acolo, după ce a numit de guvernator pe Seicul Melic, un om de viață principiar. Acum Melic poate alege; or să se supue Mahdiului, sau să poarte răsboiu în socoteala sa.

PARTEA AGRICOLĂ SI INDUSTRIALĂ

(Cronica agricolă și economică).

Starea semănăturilor.—Evenimentele unei recolte nefavorabile.—Economia de factură.—Iarășii crediții agricole.—Cefaceam cu filoxera? Să nu ne trezim că va fi prea tarziu.

— Agricultura noastră, în destul de apărătă în anul expirat, este încărcată în anul expirat, astăzi cu legitimă nerăbdare o compensație în anul acesta. Semănăturile au ieșit în general, în stare bună din iarnă; cele de primăvară său să

FOITA «ROMANIEI LIBERE»
— 23 Mai — 101

HECTOR MALOT

ORFAN!

A DOUA PARTE

Intr-o zi, după prânz, am astfel un concert în mijlocul străzii, având înainte-ne numai o grilă, pentru care și căntam, și în dosul nostru un zid de care n'aveam nici o grija; căntasem că putusem de tare prima strofă din canătoneta mea napolitană și eram gata să încep pe cea de a doua, când d'odată o auzirăm căntată în dosul nostru de cea altă parte a zidului, dar slab și cu o voce curioasă.

A cui putea fi acea voce?

— Arthur! exclamă Mattia.

Dar nu, nu era Arthur, nu' recunoșteam vocea; și cu toate acestea Capi scotea suspinăbușite sădă semne de o bucurie foarte vie sărind spre acel zid.

Neputențu-mă abține, strigă:

— Cine căntă astfel?

Si vocea răspunse:

— Remi!

Numele meu drept orice răspuns! Ne uitărăm unul la altul, Mattia și eu.

Cum stam astfel, stupizi, unul în față aliau, zări la spatele lui Mattia, la capătul zidului și d'asupra unui gard

cute în condiții favorabile și la timp. Mai de peste tot locul nici se comunicase că grăul promite o recoltă frumoasă; că răpiță ca cea de est-impărată s'a văzut de mult în Teleorman, Ilfov și alte județe; că timpuriitatea primăverei permite să facerea semănăturilor fără întârziere, oarzele, ovăzul și porumbul se înălțăse în cele mai incurgătoare condiții. Ce mai trebuie pentru ca aceasta mulțumită stare a semănăturilor să urmeze până la recoltă? Ploaie și iar ploae. După un timp de secetă, ploaia a venit în unele județe și într-unul, precum în Moldova de sus în județul Botoșani, cam prea multă, într-unul prea mult Putna, Covurlui, Brăila, Râmnicu-Sărat, nici se spune și Bacău, seceta a fost și este mare; vitele n'ar fi având ce mai multă, porumbul care a răsat este rar și slab; semănăturile de toamnă suferă și îngrijoste pe cultivatori. Cu atât mai mult cu cât au început în multe localități să însipceze. La răndul său piatra a distrus viile în Panciu, poamele în mai multe localități. Iată-ne dar iarăși cuprinși de îngrijire, de mărhărie, căci, ce poate oare să ne îngrijească mai mult decât suferința agricultorilor? Față cerul ca o ploaie abondentă să reinvieze speranțele cultivatorilor noștri, atât de crud încercăt de vre-o călătorie. Ferească Dumnezeu de vre-un an rău căci atunci suferința ar deveni generală și ne-ar supune la cele mai mari deceptiuni. În tot casul să fim pregătiți pentru orice eventualitate. Guvernul cel d'antreniu caută să îngrijească de pe acum despre usurarea sarcinilor indurante de agricultură. Scim că nevoile sunt imperioase, însă în contra imposibilității nimeni nu este ținut. Omul privat când din vre-o imprejurare își reduce veniturile, ne având încotro face, își reduce cheltuielile în proporție. Corpurile legiuioare și guvernul nu pot face altfel. Sunt cheltuieli care se impun; sunt însă multe care se pot amâna fără nici o pierdere pentru interesele generale. Vom inceta de a mai construi, fisori și ce; vom curma atât de cheltuieli de care ne putem dispune; vom reduce, la rigoare, serviciul a căror supresiune nu ar vătama mercii regulat al afacerilor publice. Cu un cuvânt ne vom supune regimului celei mai stricte economii, de oarece nu vom putea cheltui când veniturile scad.

— Creditul agricol înființat în această țară cu îndeușule sacrificii face de Stat și județe, începe a provoca critice întemeiate, dacă cele ce se spun vor fi esacte. Astfel nici se comunică că în satul Novaci din județul Vlașca primarul respectiv ar fi dat certificat unui locuitor care se bucură de ceea ce mai deosebită reputație, cum că ar fi posedând nu scăzută căte o boală și că Administrația creditului basându-se pe acest certificat, a imprumutat pe locuitor. Împlinindu-se menul acordat și țărancul nepuțind plăti să luat măsură pentru a se vinde ipoteca; când însă autoritatea respectivă sădă la fața locului să se convinse că individul împrumutat nu avusesc nici o viață și că primarul local îl desează un certificat, fals numai că să poată mitui pe țăranc.

Un înalt personaj în politică a mărturisit în față mai multor persoane,

foarte jos, o batistă albă care flutura în aer; alergărăm în acea parte.

Tocmai după ce ajunserăm la acel gard, puturăm vedea persoana, căreia apartinea măna ce flutura batista, — era Lisa!

In fine o regăseam, și impreună cu ea pe doamna Milligan și pe Arthur.

Dar cine căntase? Aceasta fu cestiușa ceiți adresarii în același timp Mattia și cu mine, indată ce puturăm să ne deslegăm limba.

— E! răspunse ea.

Lisa căntă! Lisa vorbea!

Este adevărat că auzisem poate de o sută de ori că Lisa și-a redobândit vorbirea într-o zi, și foarte probabil sub sguduirea unei puternice emoții, dar nu crezusem că aceasta ar fi putut fi cu putință.

Să iată însă că prevederile se realizează; iată că vorbea; iată că minunea se îndeplinește; și auzindu-mă că sunt aproape de ea, atunci când mă poate crede pierdut pentru tot-dă-una, încercase această violență emoție.

La această idee, eșu însumi fusese de tare sguduit, în căt fusese silnită mă și cu măna de o ramură a unui pom.

Dar nu era acum momentul sămătării sălăbiciunie.

— Unde este doamna Milligan? întrebai eu; unde este Arthur?

Lisa mișcă buzele ca să răspunză, dar din gura ei eşiră numai sunete rău articulate; atunci, nerăbdătoare, întrebuiță limbajul mănilor ca să se esplice și să se facă înțelesă mai multe, căci spiritul și limba 'i erau încă neexercitate pentru a se servi cu înlesnire de cuvântare.

că la moșia d-sale s'ar fi ipotecat la creditul agricol aceleași vite de către mai mulți membri ai aceleiași familii, și că primarul ca răsplătire în schimbul acestor certificate false primea că două-zeci de lei de la fiecare împrumut, așa că cu toții au putut lucea o sumă însemnată.

In asemenea condiții nu este credit agricol posibil, când casurile de felul celor citate ar deveni mai dese. Procedării de felul acesta trebuie să depună cu cea mai mare asprime, și date publicitatea fină că numai cu modul acestor casele de credit agricol, instituții atât de folositoare, poate primi de radacini și aduce serviciile ce se aşteaptă de la denșa.

— Sună cinci-spre-zece luni de când s'ar recunoscut oficial existența filocserelor în podgorile din Dealul Mare. Este foarte probabil că de atunci insecta s'a intins și în aer; se pretinde că ar fi existând în județul Buzău și în alte localități; oficial însă nu știm nimic. De la ivirea filocserelor s'a întocmit comisiuni pentru combaterea acestei teribile insecte. Până astăzi nu știm ce s'a lucrat; un lucru scim, că nu s'a aplicat absolut, dar absolut nici un remediu contra filocserelor; nu s'a luat nici o măsură cu scop de a se pune o stăvilo. Toate s'a redus la formalități, la cercetări inutile, căci de bună seamă nu înțelegem la ce ne poate servi să știm aceea ce s'a lăcut în altăteri de la început până acum, de oarece asemenea lucruri sunt publicate în sute și mii de cărți, de reviste de ziare. Se știe și se știe de toată lumea că sulfurul de carbon, spre exemplu, este un remediu contra filocserelor; că aplicarea sa a dat rezultate excelente în toate părțile. Acest ziar a făcut cunoscut procedarea doctorului Taugoudeau și ale altor persoane; asemenea sădă dat publicații descoperirea invetăturii Balbiani contra oului de iarnă al filocserelor; cu toate acestea până acum nu știm de cărți, de reviste de ziare, cea mai bună ce se poate imagina, spulberând brasdele în atomă așa încât arătura devine curată ca stratul său ca cenușă precum zări, și aceasta la o adincime îndoită, înțeță și mai mult decât cea obișnuită.

— Un crimă oribilă. Locuitoru Ghiță Preda din comuna Vizurești, jud. Dâmbovița, în seara de două Maiu după ce a măncat cu soția sa Dumitra și doi copii, în urmă ducându-se la căriciumă, de unde s'a întors după un scurt timp, a început a bate cu un ciocan pe Dumitra până ce a căzut leșinată. Ghiță văzând-o în această stare a luat păie de afară, le-a pus pe picioarele victimei și le-a dat foc. Dumitra deșteptându-se a fost luate la bătaie din nou, și după bătaie barbare a silito și mănușe escrementele chiar ale ei, provenite din bătaie peste fire; în urmă Dumitra sdrubită de bătaie, cării au durat 11 ore, a murit.

D-nu procuror transportat la localitate Ghiță Preda i-a ajutat cu mult săngere la facerea autopsiei cadavrului soției sale, ținându-l capu spre a fi spinațecat de ferestrăul medicului expert. Cauza acestei crimi oribile se zice a fi o relație amorosă a lui Ghiță Preda cu femeia řerban Văduva. — («Unirea»).

— Un scandal în localul poliției din Botoșani, relatat de «Vocea Botoșaniului», care este amenințată de peire. In altăteri să lucrează pe capete; se aplică felurite insecticide și totuși filocsera se întinde, dar la noi unde nu facem mai nimic? Revenind la propunerea ce am făcut la început, rugăm pe guvern ca să amânare să aducă oameni practici din Franța și să încărce să proceată la față locul cu vigoare. Asemenea căsulurilor de carbon ar costa mult nu are temei; nu este vorba de scump și de eltin, ci de a distrage imediat filocsera pe unde se află, și am fi deosebit de noroci și când cu oarecare sacrificii am putea să o stăpim. Suntem siguri că podgorienii cu mijloace vor plăti parte din cheltuielile săcute căci este în pericol avenirea lor. Alt-fel budgetul filocserelor se va trece în spese de impiegăți, în măsură terță și nechibzuie, iar insecta să urma calea părăsirea din țară: atunci va fi prea tarziu.

A de la Mură

— Unirea din Tergoviște relatează: «Săpându-se groapă de pivniță lungă spiterie d-lui Gret, la o adâncime de trei metri în pământ, s'a găsit un gard format de pari plantați în pământ și înpletit cu nucle. Gardul (pari și nucile) erau neintră în putrefacție.

— O crimă oribilă. Locuitoru Ghiță Preda din comuna Vizurești, jud. Dâmbovița, în seara de două Maiu după ce a măncat cu soția sa Dumitra și doi copii, în urmă ducându-se la căriciumă, de unde s'a întors după un scurt timp, a început a bate cu un ciocan pe Dumitra până ce a căzut leșinată. Ghiță văzând-o în această stare a luat păie de afară, le-a pus pe picioarele victimei și le-a dat foc. Dumitra deșteptându-se a fost luate la bătaie din nou, și după bătaie barbare a silito și mănușe escrementele chiar ale ei, provenite din bătaie peste fire; în urmă Dumitra sdrubită de bătaie, cării au durat 11 ore, a murit.

D-nu procuror transportat la localitate Ghiță Preda i-a ajutat cu mult săngere la facerea autopsiei cadavrului soției sale, ținându-l capu spre a fi spinațecat de ferestrăul medicului expert.

Cauza acestei crimi oribile se zice a fi o relație amorosă a lui Ghiță Preda cu femeia řerban Văduva. — («Unirea»).

Pelagra în jud. Dâmbovița:

D-nu medic sef al spitălului din Tergoviște a înăunțat redacția „Unirii” că spitalul județului a devenit insuficient pentru a mai încăpea bolnavii de pelagra, al cărui număr devine din ce în ce mai mare.

„Din județ avem stiri că se găsesc foarte numeroase cazuri de pelagră. Se observă că parte muntoasă a județului suferă mai mult ca cea de camp”.

Grindina care a căzut peste județul Dâmbovița a produs pagube mari. Căderea grindinelor s'a făcut pe o întindere de peste 30 kilometri.

Grindine sunt rupe până în față pămentului.

mă duc să văd pe doamna Milligan numai decât și să spun... tot ceea ce știm; pentru că d. Milligan nu mă văzut nici-odată, nu e nici un pericol ca să se găndească la tine și la familia Driscoll; doamna Milligan va decide apoi ce aveam de făcut.

Este evident că era ceva bun în prosperele lui Mattia; lăsă dar să se ducă, dându-i întărire într'un boschet de castani ce se găsește la o mică distanță; acolo, daca din întărire aș fi văzut că vine d. James Milligan, apoi în urmă lui vești.

Asăptătă multă vreme, culcat pe iarbă moale, întoarcerea lui Mattia, și mai mult de zece ori, mă întrebăsesc daca nu ne am înșelaț, când în fine lăzui înordenește însoțit de doamna Milligan.

Cădătă înaintea ei, și, apucându-și măna pe care mi-o întărește, lăzui încearcă să facă o povătuiască; dar părăsindu-l, dătării ca un camarad, ca un amic, sătete puțin la indoială, — ca un frate al lui Arthur, și trebuie chiar de astăzi, să părăsești, tu și tinerul teu amic, miserabilă voastră existență; peste două ceasuri vă veți prezenta dar la Territet, la otelel Alpilor, unde voi trămită o persoană sigură ca să vă închiriez o locuință; acolo ne vom revedea, căci acum sună silita să vă părăsesc!

Din nou mă sărătă, și după ce întinse măna lui Mattia, se departă repede.

— Sărmâne și scumpe copil! — esclamă ea.

Si cu frumoasele ei degute albe și catifelate, mă dete la

Un oare-care M. C. nebunind în urma unei moșteniri neșteptate de 50,000 franci, s'a găsit într-o zi spânzurat în cameră sa.

D. Ponflet, comersant de vinuri, s'a spânzurat în odiea sa în urma pierderii a 6000 franci.

François O... fiind în stare de betie, s'a aruncat de bunăvoie în canalul Saint-Martin, de unde însă a fost scos sănătos și treaz.

PARTEA LITERARA

ESTETICA LUI SCHOPENHAUER

Culmea artei poetice, atât în privința mărimei efectului că și a greutății lucrării, este și se recunoaște a fi tragedia. Pentru întreaga noastră conținută a lumii este foarte significativ și bine de considerat, că scopul acestei supreme lucrări poetice este înfățișarea părții teribile a vieții, că ni se reprezintă aci durerea nespusă, miseria omenirii, triumful răutății, domniarea de bațjocură a întemplierii oarbe și căderea fară scăpare a dreptilor și nevinovaților: căci în aceasta ne dă o indicare roditoare pentru înțelegerea calității lumii și a existenței. Este conflictul voinei cu sine însăși, care desvăluie aci, pe treapta supremă a obiectivității sale, mai complet, se iștează însă înspăimântator. Ne apare în suferința omenirii, producându-se parte prin întempleri și răutăci, care se prezintă ca stăpânii lumii și prin malitia lor, ce merge până și avea aerul de intenție, se personalizează sub forma de soarte; parte născându-se din omenirea însăși prin aspirările voinei indivizilor ce se încrucișă, prin răutățea și nebunia celor mai mulți. Una și aceeași voine este, care trăiește și se arată în ei toți, a cărui apariție însă se combat și se sfîrșește unele pe altele. În acest individ se iștează violentă, în acela mai slabă, aici mai mult, acolo mai puțin reflecată și imblănțită prin lumina cunoștinței, până când cunoștința, în individual singular, limpezită și înălțată prin însăși suferință, ajunge gradul, unde apariția, vîloul Majei, nu o mai însășă, formă fenomenului, principium individuationis, este pătrunsă de ea, egoismul intemeiat pe acesta dispărându-se de puternice mai nainte, își pierde puterea și în locul lor cunoștința perfectă a firei lumi, lucrând ca quietus al voinei, produce resignația, părăsirea nu numai a vieții, ci a întregelui voine de a viețui. Astfel vedem în tragedie pe cei mai nobili făcând în fine, după lupte și suferințe indelungate, pentru totdeauna abnegație de scopurile, urmările până atunci cu atâtă violență, și de toate plăcerile vieții său părăsindu-le pe ea însăși de bunăvoie și cu bucurie: așa Principele Constant al lui Calderon; așa Gretchen în „Faust”, așa Hamlet, căruia Horatio vrea să-i urmeze cu bucurie, pe care însă acela el ideamnă să rămână și să mai respire încă cu dureri în această lume amară, pentru a lămurii soarta lui Hamlet și a împrejmui memoria; – așa și Fecioara de la Orleans, Mireasa din Messina: ei toți mor purificări prin suferință; în Mahomet de Voltaire aceasta se exprimă chiar verbal în cuvintele de la sfârșit, ce Palmera murindă le zice lui Mahomet: „Lumea e pentru tiran; trăiește tu!”. Din contră cererea așa numitelor justiții poetice se intemeiază pe o ignoranță totală a firei tragediei, și chiar a firei lumi. Cu arroganță se produc în toată plătitudinea ei în criticele, ce le a facut dr. Samuel Johnson la dramele lui Shakespeare, unde se plânge cu multă naivitate că o vede în toate lăsată la o parte: precum și este în adever, căci ce așă păcătul Ofeliei, Desdemonei, Cordeliei? Însă numai conținută trivială a lumii, optimistă, protestant-rationalistă, sau mai bine ovreiască, va face cerere justiție poetică și-și va găsi satisfacția sa în satisfacția ei. Adevăratul sens al tragediei este înțelegerea mai profundă, că ceea ce expiază eroul nu sunt pecetele sale particulare, ci pecatul strămoșesc, adică vina existenței însăși: Caci pecatul cel mai mare al omului este de ase și născut.

cum o spune Calderon deadreptul.

In privirea mai de aproape a compunerii tragediilor îmi voi permite numai o observare. Înfățișarea unei mari nefericiri este singură esențială tragediei. Însă multele și diferențele căi, pe care se aduce de poet, se pot subsuma sub trei feluri. Se poate adăcă întempleri prin răutățea extraordinară a unui caracter care merge până la ultimele margini ale putinței și este instigatorul nefericirii; exemple de acest fel sunt: Richard III, Jago în „Othello”, Schylok în „Neguțătorul din Veneția”, Franz Moor, Phaedra lui Euripides, Kreon în „Antigone”, și a. Se poate al doilea produce prin soarte oarbă, adică prin întempleri și răutăci: un adevărat model pentru acest fel este Regele Oedip de Sofocles, și Trachinele; în genere mai toate tra-

gediele antice sunt de subsumat aci: dintre cele moderne sunt exemple: »Romeo și Julea», »Tancred» de Voltaire, »Mireasa din Messina». Nefericirea se poate în fine naște din similitudine a persoanelor către oală, din situație; așa încât nu se cere niciodată răutăcare enormă, nici o întempleră neauță, nici un caracter care ajunge la marginile răutății în omenire; ci caracterul obișnuit în privința morală, sub imprejurări, cum se întâlnesc adesea, sunt astfel puse către oală, încât poziția lor îi să stea a-și pregăti, știind și văzând, cea mai mare nefericire, fără ca vina să fie în vreun parte. Acest fel din urmă îmi pare cu mult preferabil celorlalte două: căci ne arată nefericirea cea mai mare nu ca o excepție, nu ca o întempleră provenită din imprejurări rare sau din caracterul monstruoase, ci rezultă din ușor și de la sine, mai ca un product esențial, din faptele și caracterele oamenilor și ne o infățișază astfel în apropiere infroscată. Si dacă în celelalte două feluri vedem soartea groasnică și răutățea enormă ca puteri teribile, însă amenințătoare numai într-o mare depărtare de noi, de care dar noi insine am putea scăpa fără a ne refugia în abnegație: genul din urmă ne arată acele puteri, ce nimicesc nefericirea și viața, în așa fel încât și în sprijor nu se stă drumul deschis în orice moment, și suferința cea mai mare o vedem produsă prin complicații, a căror fire se poate potrivi și cu soarta noastră, și prin acțiuni, ce am și poate și noi capabili de a le comite și nu ne-am putea da plângere de nedreptate: atunci cutremurându-ne ne simțim în mijlocul iadului. Execuțarea în modul din urmă prezintă însă și cea mai mare greutate; și îndată cu cel mai mic aparat de mijloace și de cause ale mișcării, numai prin poziția și distribuirea lor, trebuie să se producă cel mai mare efect: De aceea chiar în multe din cele mai bune tragedii se vede încurgurătă această dificultate. Ca un model perfect de acest gen trebuie să cităm o dramă, care de altminteri este cu mult inferioară altora ale același mare geniu: este »Crawigo» (de Goethe). »Hamlet» trebuie să clasifică tot aci, dacă considerăm numai relația sale cu Laertes și cu Ophelia; și »Walenstein» (de Schiller) are acest merit; »Faust» este într-adevăr gen, dacă privim numai la întempleră cu Gretchen și cu frațele ei ca acțiune principală; asemenea »Cid» de Corneille, numai că acesta îl lipsește sfîrșitul tragic, precum și are din contră relația analogă a lui Max cu Tecla (în »Walenstein»).

VARIETATI

Devotamentul lui Viravara.

(Basm scos din Hipotadesa).

Într-o zi sosi în orașul împăratului Subraka un rezbinoian de familie mare, pe care el cinea Viravara. *) Cum intră în oraș se duse drept la palat și zise ofițerului de gardă:

„Sună soldat, cauți slujbă, du-mă în fața împăratului.”

Ofițerul îi duse numai de căt

„Împărat, ești zis de căt împrejurări, producări și de căt împăratul împărat?”

— „Să căt dorești să-ți plătesc?” zise Subraka.

— „Patru sute banii de aur pe zi.”

— „Amaendouă brațe și sabia.”

— „Nu-i pot primi condițiile”, răspunse împăratul.

Viravara salută și pleacă.

Însă ministrii s'apropieră de împărat și ziseră:

„Maiestate, dă so datului sătuanu să sumeze ce cere pentru patru zile, ca să vedem ce este el în stare să facă și dacă merită leafa asta pentru rivna și credința lui.”

Împăratul asăltă pe ministrii, chemă înălțat pe Viravara, și dăte betel* să mescete

Curios fiind să știe ce are să facă cu el, puse săl spionaze în taină.

Viravara, dețe jumătate banii zeilor și păstorilor, un sfert el dețe nenorocitorii și sfertul cel-lalt el cheltui la pătrăceri și ospete

După ce cheltui tot, Viravara se duse la palat și cu sabia în mână se puse la usa împăratului unde era însărcinat să stea de gardă; dănsul nu și părăsește postul să se înarcă acasă decât numai când singur împărat îl roagă să plece. În noaptea a patrulea din a doua săptămână întunecată **) Subraka auzi niște plângeri și niște ipete grozave.

— Cine și acolo? cine păzește la usa mea? întrebă împăratul.

— Eșu păzește, maiestate, eșu Viravara răspunse viteza rezbinoian.

— Du-te și cere-tează de unde vin gemenile acestei — și zise împăratul.

— Poruncă maiestății voastre va fi împlinită — răspunse Viravara, și pleacă îndată.

— Reu am făcut — și zise împăratul în gândul lui, — că am trimis pe slujitorul să credincios singur în mijlocul nopții, și dețe săl spionaze în taină.

— Viravara, date jumătate banii zeilor și păstorilor, un sfert el dețe nenorocitorii și sfertul cel-lalt el cheltui la pătrăceri și ospete

După ce cheltui tot, Viravara se duse la palat și cu sabia în mână se puse la usa împăratului unde era însărcinat să stea de gardă; dănsul nu și părăsește postul să se înarcă acasă decât numai când singur împărat îl roagă să plece. În noaptea a patrulea din a doua săptămână întunecată **) Subraka auzi niște plângeri și niște ipete grozave.

— Cine și acolo? cine păzește la usa mea? întrebă împăratul.

— Eșu păzește, maiestate, eșu Viravara răspunse viteza rezbinoian.

— Du-te și cere-tează de unde vin gemenile acestei — și zise împăratul.

— Poruncă maiestății voastre va fi împlinită — răspunse Viravara, și pleacă îndată.

— Reu am făcut — și zise împăratul în gândul lui, — că am trimis pe slujitorul să credincios singur în mijlocul nopții, și dețe săl spionaze în taină.

— Viravara, date jumătate banii zeilor și păstorilor, un sfert el dețe nenorocitorii și sfertul cel-lalt el cheltui la pătrăceri și ospete

După ce cheltui tot, Viravara se duse la palat și cu sabia în mână se puse la usa împăratului unde era însărcinat să stea de gardă; dănsul nu și părăsește postul să se înarcă acasă decât numai când singur împărat îl roagă să plece. În noaptea a patrulea din a doua săptămână întunecată **) Subraka auzi niște plângeri și niște ipete grozave.

— Cine și acolo? cine păzește la usa mea? întrebă împăratul.

— Eșu păzește, maiestate, eșu Viravara răspunse viteza rezbinoian.

— Du-te și cere-tează de unde vin gemenile acestei — și zise împăratul.

— Poruncă maiestății voastre va fi împlinită — răspunse Viravara, și pleacă îndată.

— Reu am făcut — și zise împăratul în gândul lui, — că am trimis pe slujitorul să credincios singur în mijlocul nopții, și dețe săl spionaze în taină.

— Viravara, date jumătate banii zeilor și păstorilor, un sfert el dețe nenorocitorii și sfertul cel-lalt el cheltui la pătrăceri și ospete

După ce cheltui tot, Viravara se duse la palat și cu sabia în mână se puse la usa împăratului unde era însărcinat să stea de gardă; dănsul nu și părăsește postul să se înarcă acasă decât numai când singur împărat îl roagă să plece. În noaptea a patrulea din a doua săptămână întunecată **) Subraka auzi niște plângeri și niște ipete grozave.

— Cine și acolo? cine păzește la usa mea? întrebă împăratul.

— Eșu păzește, maiestate, eșu Viravara răspunse viteza rezbinoian.

— Du-te și cere-tează de unde vin gemenile acestei — și zise împăratul.

— Poruncă maiestății voastre va fi împlinită — răspunse Viravara, și pleacă îndată.

— Reu am făcut — și zise împăratul în gândul lui, — că am trimis pe slujitorul să credincios singur în mijlocul nopții, și dețe săl spionaze în taină.

— Viravara, date jumătate banii zeilor și păstorilor, un sfert el dețe nenorocitorii și sfertul cel-lalt el cheltui la pătrăceri și ospete

După ce cheltui tot, Viravara se duse la palat și cu sabia în mână se puse la usa împăratului unde era însărcinat să stea de gardă; dănsul nu și părăsește postul să se înarcă acasă decât numai când singur împărat îl roagă să plece. În noaptea a patrulea din a doua săptămână întunecată **) Subraka auzi niște plângeri și niște ipete grozave.

— Cine și acolo? cine păzește la usa mea? întrebă împăratul.

— Eșu păzește, maiestate, eșu Viravara răspunse viteza rezbinoian.

— Du-te și cere-tează de unde vin gemenile acestei — și zise împăratul.

— Poruncă maiestății voastre va fi împlinită — răspunse Viravara, și pleacă îndată.

— Reu am făcut — și zise împăratul în gândul lui, — că am trimis pe slujitorul să credincios singur în mijlocul nopții, și dețe săl spionaze în taină.

— Viravara, date jumătate banii zeilor și păstorilor, un sfert el dețe nenorocitorii și sfertul cel-lalt el cheltui la pătrăceri și ospete

După ce cheltui tot, Viravara se duse la palat și cu sabia în mână se puse la usa împăratului unde era însărcinat să stea de gardă; dănsul nu și părăsește postul să se înarcă acasă decât numai când singur împărat îl roagă să plece. În noaptea a patrulea din a doua săptămână întunecată **) Subraka auzi niște plângeri și niște ipete grozave.

— Cine și acolo? cine păzește la usa mea? întrebă împăratul.

— Eșu păzește, maiestate, eșu Viravara răspunse viteza rezbinoian.

— Du-te și cere-tează de unde vin gemenile acestei — și zise împăratul.

— Poruncă maiestății voastre va fi împlinită — răspunse Viravara, și pleacă îndată.

— Reu am făcut — și zise împăratul în gândul lui, — că am trimis pe slujitorul să credincios singur în mijlocul nopții, și dețe săl spionaze în taină.

— Viravara, date jumătate banii zeilor și păstorilor, un sfert el dețe nenorocitorii și sfertul cel-lalt el cheltui la pătrăceri și ospete

După ce cheltui tot, Viravara se duse la palat și cu sabia în mână se puse la usa împăratului unde era însărcinat să stea de gardă; dănsul nu și părăsește postul să se înarcă acasă decât numai când singur împărat îl roagă să plece. În noaptea a patrulea din a doua săptămână întunecată **) Subraka auzi niște plângeri și niște ipete grozave.

— Cine și acolo? cine păzește la usa mea? întrebă împăratul.

